

JUSTITIE, KONSTITUTION OCH CIVIL

SLUTPROTOKOLL, CENTERPARTIETS PARTISTÄMMA
19-22 SEPTEMBER 2013

Ett hållbart val
CENTERPARTIET

RÄTTSSYSTEMET OCH NÄMNDEMÄN, MOTION NR 13.1-13.2, 13.17

- 13.1.1 Centerpartiet verkar för ökade anslag till åklagares utredningsresurser.
- 13.1.2 Att Centerpartiet verkar för utredande av utbildning av nämndemannadomare inom nämndemannaföreningarnas försorg samt process och kriterier för utnämning av juristdomare.
- 13.1.3 Att Centerpartiet verkar för utredande av införande av prövningstillstånd vid hovrätt.
- 13.1.4 Att Centerpartiet verkar för utredande av en konkurrensutsättning av kriminalvården.
- 13.2 Att Centerpartiet ska verka för nämndemannasystemets avskaffande.
- 13.3 Att Sverige ger möjlighet för privata alternativ inom kriminalvården.

Motionsyttrande:

Sedan Alliansen tillträdde har den största satsningen på rättsväsendet i modern tid genomförts. Myndigheterna i hela rättskedjan, inklusive åklagarämbetet, har förstärkts kraftigt. Sverige har fler poliser, åklagare och domare än någonsin tidigare. Trots detta utreds inte så många brott som man skulle kunna vänta sig. Rättsväsendets förmåga att hantera ett ökande antal anmälda brott måste utvecklas. Ansvarsfördelningen och samarbetet mellan polis och åklagare är av stor betydelse för att resurserna och kompetensen ska användas på bästa sätt. Trots att mer resurser har skjutits till så kan vi inte utesluta att det behövs mer resurser till Åklagarmyndigheten. Hela rättskedjan måste hålla och förstärkning av en del av kedjan förstärker inte kedjan som helhet. Åklagarna gör ett bra jobb med tanke på de resurser de har, men dessa kan möjligen behöva utökas ytterligare.

Nämndemannasystemet ska fylla flera olika syften. Bland de viktigaste är att lekmanamedverkan ska bidra till att upprätthålla medborgarnas förtroende för domstolarnas verksamhet och tillgodose medborgarnas intresse av insyn i den dömande verksamheten. Det tillför ett perspektiv på allmänhetens värderingar och ska vara stödjande för domaren. Domaren har ansvar för lagtolkningen och informerar nämndemännen om den.

Nämndemannautredningen föreslår bland annat en obligatorisk introduktionsutbildning för alla nämndemän. Det handlar då främst om till exempel jävsregler och annat som hänför sig till nämndemannauppdraget. Domstolarna ska enligt utredningen ha ansvar för utbildningen, men ett samarbete med nämndemannaföreningen skulle säkerligen vara bra. Nämndemännen har ett

mycket viktigt uppdrag. Att de får en viss utbildning för att klara uppdraget är viktigt, men för att fler ska vilja ta uppdraget skulle ersättningen till nämndemännen också behöva höjas.

Idag är fördelningen mellan kvinnor och män och etnisk bakgrund bra, men det återstår fortfarande ett problem i att åldersfördelningen bland nämndemännen är sned. Rekryteringen av nämndemän sker genom de politiska partier som är representerade i kommunfullmäktige (till tingsrätt) och landstingsfullmäktige (till hovrätt, förvaltningsrätt och kammarrätt), varför de flesta nämndemän är medlemmar i ett parti. Eftersom allt färre är engagerade i ett politiskt parti är detta något som i framtiden kan bli ett problem. Bland annat därför vill Centerpartiet titta på hur ett nytt urvalssystem till nämndemannaämbetet skulle kunna se ut. Att nämndemannasystemet skulle utgöra ett hot mot rättssäkerheten är enligt Centerpartiet inte troligt. 1,13 % av alla tingsrättsdomar är ”nämndemannadomar”, vilket innebär att nämndemännen dömer mot domarens vilja. Dessa domar blir i princip alltid överklagade till hovrätten. Oftast ändras domen där, men långt ifrån alltid. I ungefär en tredjedel av fallen fastställer istället hovrätten nämndemännens avgörande.

EMR-reformen, En modernare rättegång, trädde i kraft den 1 november 2008. I januari 2013 kom utvärderingen av denna reform. Reformen innebar en genomgripande modernisering av rättegången i allmän domstol. För tingsrätterna innebar reformen bland annat ett större utnyttjande av digital teknik. Prövningstillstånd infördes i hovrätten för alla tvistemål och ärenden. EMR-utredningen fann att reformen fallit mycket väl ut och har varit positiv för såväl enskilda som för rättsväsendet. Även Straffprocessutredningen föreslår i Brottmålsprocessen (SOU 2013:17) att systemet med prövningstillstånd i ledet mellan tingsrätt och hovrätt ska gälla för alla brottmål.

När det gäller vissa delar av kriminalvården är denna redan nu konkurrensutsatt. När det gäller till exempel behandling, utbildning, arbetsträning och annat är konkurrensutsättning ett bra alternativ, men när det gäller myndighetsutövning såsom beslut om kontroller i cellerna, drogtestar och inpasseringskontroller bör detta även i framtiden vara ett ansvar för det offentliga. Sverige har ett av världens bäst fungerande kriminalvårdssystem och det är Centerpartiets syn att svenska fängelser ska ligga på svensk mark och vara ett ansvar för statsmakten.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

att Centerpartiet ska verka för att rekryteringen av nämndemän ska breddas.

att Centerpartiet verkar för att nämndemännens ersättningar höjs

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.1.2

13.1.4

13.2

13.3

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.1.1

13.1.3

LOKAL POLISVERKSAMHET, MOTION NR 13.4, 13.5

- 13.4.1 Att Centerpartiet verkar för att polisen ska öka sin lokala samverkan med kommuner och andra lokala aktörer.
- 13.4.2 Att Centerpartiet vill utreda frågan om hur andra aktörer än polisen kan få en större roll i det trygghetsskapande arbetet.
- 13.4.3 Att Centerpartiet arbetar för att utreda vilka brottsutredningsresurser som bör finnas inom respektive myndighet.
- 13.5.1 Att Centerpartiet arbetar för en mer lokalt förankrad polis i hela Sverige.
- 13.5.2 Att Centerpartiet stöder tanken om tydliga mål för polisens synlighet.
- 13.5.3 Att Centerpartiet arbetar för att genomföra en utredning om förutsättningarna för allmänna val av lokala polischefer.
- 13.5.4 Att Centerpartiet arbetar för fler lokala poliskontor

Motionsyttrande:

Det är viktigt att känna trygghet, särskilt i sitt närområde. Där vi arbetar, våra barn går till skolan och där vi bor ska vi kunna känna oss trygga med att polis, kommun och civilsamhälle samverkar för att vi inte ska bli utsatta för brott.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) gör kontinuerligt undersökningar om befolkningens upplevda trygghet. Till exempel på frågan om man känner sig otrygg vid promenad sent på kvällen svarade 21 procent ja 2006. 2012 svarade 15 procent att de kände sig otrygga i samma situation. Andelen som utsätts för brott under ett år minskar också. 2005 var andelen som hade utsatts för brott 26 procent, 2011 hade detta minskat till 23 procent. Det innebär att det var 270 000 färre som utsattes för brott, mycket tack vare en mer lokalt förankrad och tillgänglig polis.

Allmänhetens behov av kontaktpunkter med polisen är stort och viktigt för att tron på rättsväsendet ska bestå. Allmänhetens kontaktpunkt är ett förslag på en ny enhet där allmänheten ska kunna framföra sina funderingar och eventuella klagomål. Det är inte meningen att det ska ersätta någonting som finns idag.

Polisen är en viktig aktör i det trygghetsskapande arbetet. Samverkan mellan Polisen och kommuner är en hörnsten i detta arbete vilket fungerar olika bra i olika kommuner. Centerpartiet har drivit genom att polisen ska ha samverkansavtal med alla kommuner. Tyvärr finns det fortfarande några kommuner som inte har detta. En lokalt förankrad polis är en central del av en decentralistisk politik som utgår från människorna och det lokala samhället. Under 1994 – 2005 lades 106 polisstationer ner i Sverige. Sedan 2006 har antalet polisstationer och poliskontor ökat igen. Bland annat har polisen satsat på fler lokala poliskontor i förorter. Det är viktigt att brott utreds eftersom tilltron till polisen sjunker om anmälda brott läggs på hög eller avskrivs.

Polisen och kommunernas trygghetsskapande arbete inkluderar till stor del brottsprevention. Samhället byggs underifrån och även det brottsförebyggande arbetet fungerar bäst om det initieras lokalt av medborgare, företag, föreningar och kommun – med stöd från polisen. Genom att samverka kring till exempel ljussättningen i parker, hur väktare kan användas och hur föräldrar kan uppmuntras att vara ute och nattvandring kan tryggheten lokalt öka. Samverkan är ovärderligt, men en lokal närpolis riskerar att skapa samarbetsproblem mellan myndigheter och kan dessutom påverka nivån på en av de viktigaste uppgifter samhället har – att skydda oss och att utreda brott.

De brott som dominerar i statistiken är så kallade vardagsbrott. Den lokala polisinsatsen är när det gäller dessa brott helt avgörande. Centerpartiet vill att det ska finnas organisatoriska mål som mäter polisens yttre tjänstgöring som andel av den totala arbetstidens omfattning.

Centerpartiet vill att polisen ska vara fri från politiska färger och en politisering är inte önskvärd. Polisen ska kunna arbeta efter långsiktiga mål, snarare än att styras av en politisk vilja som skiljer sig från den som kommer genom beslut av riksdag och regering.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

13.4.1 att Centerpartiet verkar för att polisen ska öka sin lokala samverkan med kommuner och andra lokala aktörer.

13.5.1 att Centerpartiet arbetar för en mer lokalt förankrad polis i hela Sverige.

13.5.2 att Centerpartiet stöder tanken om tydliga mål för polisens synlighet.

13.5.4 att Centerpartiet arbetar för fler lokala poliskontor

att Centerpartiet ska verka för att alla kommuner bör skriva lokala samverkansavtal med polisen.

att Centerpartiet arbetar för fler lokala och mobila poliskontor ute i länen.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.5.3

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.4.2

13.4.3

ORGANISERAD BROTTSLIGHET, MOTION NR 13.6, 13.7

Motion 13.7 föreslår att man för att stävja användandet av illegala vapen inför en ny sorts straff – förvar i fängelse – där en fastställd tidslängd på fängelsevistelsen döms ut beroende på hur allvarligt brottet är. I likhet med att vissa böter ges för viss fortkörning.

- 13.6.1 Att hotet från kriminella nätverk ska ses som ett demokratiproblem som utmanar grunderna för det demokratiska samhälle som vi lever i.
- 13.6.2 Att Centerpartiet arbetar för att öka antalet avhopparverksamheter i syfte att erbjuda kriminella personer en chans till nystart i livet.
- 13.6.3 Att Centerpartiet arbetar för att utreda möjligheterna för att i Sverige kriminalisera deltagande i och/eller stöd till kriminella nätverk.
- 13.7.1 Att straffen för innehav och användning av illegala vapen skärps kraftigt.
- 13.7.2 Att vapenbrott behandlas enligt samma principer som fortkörning, med tydliga gränser för olika påföljder.

Motionsyttrande:

Den organiserade brottsligheten utgör ett hot mot demokratin. Den drabbar inte bara vissa individer och företag som råkar komma i kläm utan hotar själva grundvalen i vårt demokratiska samhälle, nämligen acceptansen för gemensamma regler. Den påverkar också rättssamhället när människor utsätts för hot och inte vågar vittna och riskerar att skapa ett parallellt rättssystem där de kriminella grupperingarna löser konflikter genom hot och våld gentemot varandra och allmänheten.

Sedan 2011 finns sociala insatsgrupper som är ett strukturerat sätt att samverka kring unga som är i riskzonen för att bli vanekriminella eller unga som behöver stöd och hjälp för att bryta med kriminella nätverk. Arbetssättet innebär att socialtjänst, polis och andra berörda myndigheter eller organisationer på ett strukturerat och uthålligt sätt använder sin samlade kompetens för att hjälpa en ung människa. Arbetet har varit inriktat på unga i åldern 15-25 år och har samordnats under ledning av socialtjänsten. Målsättningen har varit att motverka att ungdomar dras in i kriminella nätverk och utvecklar en kriminell livsstil, men även att stötta de unga personer som vill hoppa av och lämna en kriminell bana. Pilotprojektet pågick 2011-2012 men har nu permanentats och Rikspolisstyrelsen har i uppdrag att utveckla arbetsmetoden tillsammans med andra berörda myndigheter. Det finns även framgångsrika lokala exitverksamheter till exempel i Malmö och genom Fryshuset i Stockholm. Centerpartiet vill öka antalet avhopparverksamheter

för att hjälpa kriminella människor till en nystart och minska den ökande organiserade brottsligheten.

I Sverige har vi en grundlagsskyddad mötes- och föreningsfrihet. Den ska vi värna. Det behövs nytänkande och skarpa åtgärder för att minska inflödet till kriminella nätverk, men Centerpartiet vill inte att detta ska ske genom ett upphävande av grundläggande fri och rättigheter. De positiva effekter som ett förbud mot kriminella nätverk skulle kunna få uppvägs inte av de negativa effekter det skulle innebära att tumma på våra grundlagsskyddade rättigheter.

Deltagande i brottslig verksamhet är redan kriminaliserat, dels genom att det i många fall är kriminaliserat med förberedelse till olika typer av brott, anstiftan och även efter att brottet begåtts, till exempel när det gäller skyddande av brottsling.

Idag är maxstraffet för vapenbrott 4 år. Utredningen "Skärpningar i vapenlagstiftningen" kom i januari 2013. I denna delas brottet grovt vapenbrott in i synnerligen grovt vapenbrott, i vilket straffsatsen är fängelse i 2-6 år och grovt vapenbrott som har en straffsats på 6 månader till 4 års fängelse.

Ska en person sitta i fängelse ska detta ske efter att personen har dömts till det av en domstol. Att införa ett system med automatiskt förvar i fängelse skulle strida mot flera grundläggande rättsprinciper och mänskliga rättigheter och är inte acceptabelt i ett rättssäkert samhälle. Vapenbrott kan dessutom vara väldigt olika och påföljden måste vara beroende av om det till exempel rör innehav av ett gammalt jaktvapen eller en hel arsenal av automatvapen.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-sats:

13.6.2 att Centerpartiet arbetar för att öka antalet avhopparverksamheter i syfte att erbjuda kriminella personer en chans till nystart i livet.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.6.3

13.7.2

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.6.1

13.7.1

SEXUALBROTT, MOTION NR 13.8, 13.9, 13.10

Motion 13.8 föreslår att Centerpartiet driver på preventionsarbetet mot sexualbrott. Barn och ungdomar är en särskilt sårbar grupp eftersom brotten sker under en tid då offren håller på att utveckla förmågor till tillit, integritet, intimitet och även sin sexualitet. Sexualbrott kan därför få ännu mer långtgående och allvarliga konsekvenser för barn än för vuxna.

- 13.8.1 Att Centerpartiet driver preventionsarbetet framåt med kraft för att skydda våra barn
- 13.8.2 Att Centerpartiet i distriktet lyfter preventionsarbetet i landstinget och i länets kommuner.
- 13.8.3 Att Centerpartiet lyfter preventionsarbetet både i riksdagen och inom EU.
- 13.9.1 Att utreda varför så få människohandlare döms för människohandel och istället döms för det lägre straffet, koppleri.
- 13.9.2 Att straffvärdet för våldtäkt skärps.
- 13.9.3 Att nämndemän ges likvärdig utbildning rörande våld i nära relationer, sexualbrott, prostitution och människohandel.
- 13.9.4 Att brottet mindre grov våldtäkt (BrB 6:1 3st) avskaffas.
- 13.9.5 Att utreda varför brotten mot sexköpslagen och människohandel oftast ger den lägre graden på straffskalan.
- 13.9.6 Att följa Norges sexköpslagstiftning genom att avskaffa kravet på dubbel straffbarhet och kriminalisera svenska medborgares sexköp även utomlands.
- 13.10.1 Att sexualbrott mot barn och unga inte ska kunna preskriberas.
- 13.10.2 Att säkerställa att barn och unga som utsatts för sexualbrott ska få hjälp och adekvat vård i tidigt skede efter brottet.

Motionsyttrande:

När det gäller djupt integritetskränkande brottstyper som sexualbrott är barn och ungdomar en väldigt sårbar grupp. Konsekvenserna av sexualbrott för ett barn kan vara ännu mer långtgående och allvarliga än de är för vuxna personer. I statistiken över anmälda sexualbrott mot barn har flera kategorier ökat sedan mitten av 1990-talet. Särskilt stor är ökningen av de anmälda våldtäktsbrotten där siffran har gått upp från 2416 till 2994 mellan år 2008 och 2011. Detta är oroande.

Det finns ett stort behov av nya kunskaper om sexualbrott mot barn. Enligt BRÅ:s rapport 2011:6 (Polisanmälda våldtäkter mot barn) säger preventionsforskare att det viktigt att samhället har förebyggande strategier mot sexuella övergrepp. Det saknas enligt rapporten en övergripande sammanställning av hur situationen ser ut på det förebyggande området i Sverige och som beskriver vad som i dag görs på de olika preventionsnivåerna, vem som har ansvar för att se till att det görs, samt vilka aktörer som gör det.

Frågan om människohandel behöver uppmärksammas mer än den gör idag. För många människor är det fortfarande ett ganska luddigt begrepp. Väldigt få döms för människohandel och anledningen till det är att det är svårt att nå upp till de beviskrav som vårt rättssäkra system ställer. Anledningen till detta kan vara att offret har en anknytning till förövaren eller att det finns en hotbild mot offret om det väljer att vittna.

Straffskalan för våldtäkt löper från 2 till 10 års fängelse. Domstolarna använder sig oftast endast av den lägre delen av straffskalan och 10 års fängelse för våldtäkt döms sällan ut. Centerpartiet vill att domstolarna i högre grad ska använda hela straffskalan, upp till 10 års fängelse. Delvis för att tydliggöra att det är ett brott av synnerligen allvarlig art som kränker offrets integritet och riskerar att påverka en person långt efter gärningen.

Kunskap om sexualbrott är viktig för hela rättskedjan. Efter satsningar under de senaste åren har kunskaperna ökat inom polis och rättsväsende, men nämndemännen har inte inbegripits i denna satsning. Nämndemannautredningen föreslår bättre och mer utbildning för nämndemännen. En sådan borde givetvis inbegripa mer kunskap om våld i nära relationer, sexualbrott, prostitution och människohandel.

Enligt lagtexten ska en våldtäkt i vissa fall anses som mindre grov. Detta lagrum används sällan men sänder en signal att en våldtäkt kan vara mindre grov. Detta är enligt Centerpartiet olyckligt och därför bör detta brott avskaffas.

Det är sällan som domstolar utdömer straff och använder sig av den högre delen av straffskalan. Det gäller alla brott. Detta är i vissa delar inte bra och något som regeringen har försökt att åtgärda. Regeringen genomförde under förra mandatperioden en reform som innebar att vid bedömningen av straffvärde skulle domstolarna särskilt ta hänsyn till om en gärning inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person. Reformen syftade, bortsett från att skärpa straffen, också till att få en större spridning inom straffskalorna. Detta har tyvärr inte inte gett de eftersträvade resultaten och är föremål för vidare diskussion.

Det är lika förkastligt att köpa sex i ett annat land som i Sverige, men alla länder bör respektera vad som är lagligt att göra i andra länder. Om till exempel en polsk kvinna kommer till Sverige och genomgår en abort som skulle vara olaglig i Polen vill vi inte att samma kvinna ska straffas för detta i Polen. Att utreda den här typen av brott som begåtts utomlands skulle dessutom bli i princip omöjligt eftersom polisen lokalt inte hjälper svensk polis att utreda brott som inte är olagliga i det land där brottet begås.

Det är oerhört svårt att utreda brott när det har gått lång tid sedan brottet begicks. Därför finns det generellt preskriptionstider som är olika långa beroende på hur allvarligt brottet anses vara. När det gäller barn kan man inte kräva att de ska berätta om ett brott inom en viss tid och därför påbörjas inte preskriptionstiden förrän barnet fyller 18 år. Med tanke på att preskriptionstiden därmed kan bli upp till 28 år för sexualbrott mot barn är det bättre att polisen lägger utredningsresurser på nya brott än på brott som kanske är 50 år gamla.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

13.9.4 att brottet mindre grov våldtäkt (BrB 6:1 3st) avskaffas.

att Centerpartiet driver preventionsarbetet framåt inom EU, på riks-, landstings- och kommunal nivå och att särskilt fokus läggs på att skydda våra barn.

att Centerpartiet som en prioritet verkar för att barn och unga som utsatts för sexualbrott ska få hjälp och adekvat vård i ett tidigare skede efter brottet.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.8.1

13.8.2

13.8.3

13.9.6

13.10.1

13.10.2

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.9.1

13.9.2

13.9.3

13.9.5

TVÅNGS- OCH BARNÄKTENSKAP, MOTION NR 13.11

13.11 Att Centerpartiet verkar en kraftigare straffskärpning för tvångs- och barnäktenskap än den i remissen föreslagna, och med ett lägsta straff om ett års fängelse.

Motionsyttrande:

Alla ska ha möjlighet att själva välja om och med vem de vill gifta sig och ingen ska behöva leva under hot om tvångsgifte. Vi kan aldrig acceptera att unga flickor och pojkar gifts bort mot sin vilja. När det förebyggande arbetet inte räcker till för att förhindra barn- eller tvångsäktenskap måste det finnas skydd för dessa personer att få.

Förslaget till ny lagstiftning innebär bland annat att äktenskapstvång ska kunna leda till fängelse i högst fyra år och att barnäktenskapsbrott ska ge böter eller fängelse i högst två år. Detta är allvarliga brott, men straffskalan måste spegla många olika situationer. Det kan till exempel handla om ett fall med ett barn som inom ett par månader ska fylla arton år och då brottet inte framstår som så allvarligt att ett minimistraff på ett års fängelse är motiverat.

Utredningen Stärkt skydd för tvångsäktenskap och barnäktenskap föreslår bland annat att tvångsäktenskap kriminaliseras genom en särskild straffbestämmelse och att barnäktenskap kriminaliseras. Utredningen föreslår också bland annat att det inrättas ett nationellt så kallat

kompetensteam för att leda, samordna och stödja arbetet mot tvångsäktenskap och barnäktenskap, liksom mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-sats:

att Centerpartiet verkar för att utredningen Stärkt skydd för tvångsäktenskap och barnäktenskaps förslag ska genomföras snarast.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.11

GRÄNSKONTROLL, MOTION NR 13.12

13.12 Centern bör driva frågan om att ändra Schengenavtalet, samt införa sträng gränskontroll för alla passerande.

Motionsyttrande:

Gränskontroller är inte hela lösningen på frågan om att sänka kriminaliteten. Rörelsefrihet är ett värde som Centerpartiet stått för sedan länge. Vi vill inte att Sverige ska vara ett stängt land. Tvärtom vill vi vara ett fritt land med fri rörlighet över gränserna.

Antalet begångna brott i Sverige minskar sedan Alliansregeringen tog över och människor känner sig enligt undersökningar tryggare än tidigare. Tullen arbetar på ett annat sätt än tidigare och tar inte längre exempelvis narkotika och vapen genom slumpvisa kontroller utan som ett resultat av ett digert underrättelsearbete i samarbete med andra länder. Det är viktigt att vi förvissar oss om att Tullverket kan arbeta effektivt och därför vill Centerpartiet verka för att en utredning tillsätts för att säkerställa detta.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-sats:

att en utredning tillsätts för att säkerställa att Tullverket kan genomföra sitt uppdrag.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.12

MÄNNISKOHANDEL, MOTION NR 13.13

- 13.13.1 Att Centerpartiet ska verka för att Sverige ska följa Europakonventionens krav på 30 dagars reflektionsperiod för vila och återhämtning.
- 13.13.2 Att Centerpartiet arbetar för en samlad nationell handlingsplan mot alla former av människohandel.

Motionsyttrande:

Trafficking är den snabbast växande formen av organiserad brottslighet och offren för människor finns runtomkring oss utan att vi kanske märker det. Enligt ILO (International Labour Organization) är cirka 9 miljoner personer världen över utsatta för trafficking.

Enligt Europakonventionen har personer som utsatts för människohandel rätt till 30 dagars reflektionsperiod för vila och återhämtning. Centerpartiet vill att Sverige ska följa konventionen även på denna punkt, något som ofta inte är fallet idag. Fokus ska inte läggas på att utnyttja offret i den rättsliga processen utan på att ge den brottsdrabbade information om rättigheter och möjligheter till stöd så att personen själv sedan kan avgöra om han eller hon vill delta i en rättslig process. Regeln om rätt till 30 dagars reflektionsperiod är viktig och måste följas för att den drabbade ska kunna göra sig fri från inflytandet av människohandlarna, vila och återhämta sig så pass att han eller hon kan fatta beslut om medverkan i en eventuell rättegång.

Människohandel sker inte bara för sexuella ändamål. Många av offren arbetar inom restaurangnäringen, som städare eller inom tillverkningsindustrin. Frågor som tvångsarbete, tiggeri och andra former av exploatering måste få samma uppmärksamhet som frågan om människohandel med sexuella syften. Centerpartiet vill därför ha en nationell handlingsplan mot alla former av människohandel.

Centerpartiet vill driva på för ett antal åtgärder för att motarbeta människohandel. De människor som är mest i riskzonen för att bli offer för människohandel är de som redan är väldigt utsatta. Det kan röra sig om fattiga människor i andra delar av världen som vill skapa sig ett bättre liv eller ensamkommande flyktingbarn utan stabilitet och någon de känner att de kan lita på. Alla länder måste ta ett socialt ansvar för dem som befinner sig i riskzonen för att bli offer

för trafficking. Inom EU måste det också ställas hårdare krav på att medlemsländerna stoppar diskrimineringen av romer och andra utsatta grupper eftersom dessa befinner sig i riskzonen för att bli utnyttjade. En viktig del i att motarbeta människohandeln är att stoppa efterfrågan. Dels måste vi motverka efterfrågan på köp av sexuella tjänster, men vi måste också öka kunskapen kring människohandel av annat slag för att kunna minska efterfrågan på billig arbetskraft där utövarna är offer för människohandel. Centerpartiet vill ha en nationell fristående rapportör som bland annat samlar statistik och sprider kunskap för att motarbeta människohandel.

Människohandel är en mycket inkomstbringande verksamhet och det krävs krafttag för att bekämpa den. Vi vill ha en effektiv brottsbekämpning med nationella specialister hos såväl polis som åklagare. Vidare behövs en lagstiftning som är tillämpbar för alla sorters människohandel och för alla de led som är inblandade i människohandeln. I dagsläget är antalet som döms för människohandel väldigt lågt. Även när det gäller relaterade brott såsom koppleri är det svårt att få en fällande dom eftersom bevisläget är svårt. Detta gör verksamheten praktiskt taget ofarlig för människohandlarna och riskerar att leda till att den ökar ytterligare.

Offren för människohandel behöver hjälp, dels genom en 30 dagars ovillkorlig reflektionsperiod, men också genom att ge dem möjligheten att få permanent uppehållstillstånd. Inte sällan blir de tvungna att återvända till en tillvaro som är lika fattig som den de försökte lämna bakom sig. De kan må psykiskt och fysiskt dåligt efter misshandel eller övergrepp, behandlas illa av omgivningen för att de har prostituerat sig eller för att ha misslyckats med ett försörjningsansvar de förväntades uppfylla. Det förekommer också att det finns en hotbild för dem som återvänder. Om offret återvänder hem är ett samarbete med mottagarlandets myndigheter är en viktig kugge för att ge offren en hanterbar hemkomst.

Människohandeln är internationell och internationellt arbete är av största vikt för att stoppa den. Centerpartiet vill öka möjligheterna till internationella polisutredningar och att samarbetet mellan olika länders specialister organiseras bättre. Eftersom brottet går över gränser är det också viktigt att man tittar på möjligheten att finansiera kostsamma utredningsåtgärder gemensamt.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

- 13.13.1 att Centerpartiet ska verka för att Sverige ska följa Europakonventionens krav på 30 dagars reflektionsperiod för vila och återhämtning.
- 13.13.2 att Centerpartiet arbetar för en samlad nationell handlingsplan mot alla former av människohandel.

att Centerpartiet verkar för att Sverige får en nationell fristående rapportör som samlar statistik och sprider kunskap för att motarbeta människohandel.

att Centerpartiet verkar dels för att det internationella polisiära samarbetet vid utredningar som rör människohandel effektiviseras och dels för en effektivare lagstiftning som är tillämpbar för alla sorters människohandel och för alla de led som är inblandade i människohandeln.

VÅLD I NÄRA RELATIONER, MOTION NR 13.14, 13.15

- 13.14.1 Att personer som är dömda för våldsbrott, eller inte ännu är dömda men som har våldproblem, ska genomgå evidensbaserad behandling.
- 13.14.2 Att föräldrautbildningen på familjemottagningarna ska innehålla avsnitt om våld i nära relationer.
- 13.14.3 Att enskilda samtal med information och frågor om fysiskt och psykiskt våld i nära relationer ska vara obligatoriskt för blivande föräldrar på Mödravårdscentralen (MVC), med uppföljning på Barnavårdscentralen (BVC) (Om barn- och föräldraförsäkringsförslaget gått igenom, på Familjemottagningar (nya namnet för MVC).
- 13.14.4 Att förebyggande arbete om destruktiva relationer och mot våld i nära relationer ska införas i grundskolans läroplan.
- 13.15 Att överträdelse av besöksförbud automatiskt ska leda till häktning.

Motionsyttrande:

Våld i nära relationer kan se olika ut, men oftast är det kvinnor som drabbas. Mäns våld mot kvinnor är ett utbrett samhällsproblem, och ett allvarligt hot mot kvinnors trygghet och hälsa. Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande problem som berör hela samhället. Ytterst är det också en fråga om jämställdhet. En majoritet av det våld som riktas mot kvinnor sker i hemmet och utövas av en partner eller ex-partner. Våld förekommer i alla typer av parrelationer, oavsett parternas sexualitet och könsidentitet.

Våld i nära relationer är ett mycket komplext problem som många gånger kännetecknas av att det pågår systematiskt under en längre tidsperiod och även innefattar en psykologisk nedbrytning av den som är utsatt. Utsattheten för offret är stor.

Personer som döms ska erbjudas bästa möjliga behandling för att försöka förhindra att brottet upprepas. Det är också viktigt att de som ännu inte dömts, men som har ett våldsamt beteende har möjlighet att få behandling. Att tvinga fram behandling är dock inte någonting som Centerpartiet ställer sig bakom eftersom ett deltagande för att ge resultat måste vara frivilligt.

Föräldrautbildning finns för att hjälpa föräldrar att bättre kunna hantera sitt barn, särskilt när det gäller föräldrar som har ett barn med utagerande problematik. Föräldrautbildningen skulle vara ett bra forum för att informera om våld i nära relationer och Centerpartiet vill arbeta för att detta ska inkluderas i utbildningarna.

Enskilda samtal med information och frågor om fysiskt och psykiskt våld i nära relationer på Mödravårdscentralen och Barnavårdscentralen skulle kunna vara ett sätt att få kontakt med vissa människor som behandlas illa av sin partner. Att göra detta obligatoriskt skulle dock kunna visa sig vara kontraproduktivt eftersom det riskerar att få personer i riskzonen att undvika att besöka Mödravårdscentral eller Barnavårdscentral. Risken är stor att misshandel och psykiska övergrepp inte kommer till vårdpersonalens kännedom och att personerna dessutom blir utan viktig vård för sig och sina barn.

Att ändra i läroplanen för att ge plats åt viktiga och relevanta ämnesområden är ett stort ingrepp och dagens innehåll är noga avvägt. Det är också viktigt att skilja på vad som är skolans ansvar och vad som ligger utanför skolans ansvarsområde. Skolan kan och ska inte stå för alla samhälliga behov som finns för barns och ungas utveckling. Skolorna är också själva fria att inom ramen för de styrdokument som finns utöka eller styra in utbildningen på det sätt som passar just den skolan i den lokala skolplanen. Genom det fria skolvalet kan elever och dess målsmän sedan välja den skolform som passar just dem bäst. Det är orimligt att få in alla önskemål om ämnen i skolan utan att ta bort något annat ämne. Vi bedömer därför att det inte finns behov av tillföra nya obligatoriska ämnen eller ändra timplanerna för de ämnen som idag redan ingår i skolan.

Det är dock viktigt att tidigt få grepp om människor som riskerar att råka in i förhållanden där de blir misshandlade och människor som riskerar att bli förövare. Skolan är ett bra ställe att nå elever innan de inleder förhållanden och precis när de börjar öppna ögonen för nära relationer. Centerpartiet är generellt positivt till att förebyggande arbete för att informera om våld i nära relationer och destruktiva relationer sker i skolan.

Att så många som 17 – 20 kvinnor varje år mördas av män de har eller tidigare har haft nära relationer till är ett misslyckande från samhällets sida. Vi måste bli bättre på att se till att män som har fått kontaktförbud inte bryter mot det. Detta kan bland annat göras genom att kontaktförbudet kombineras med krav på elektronisk fotboja så att kvinnan och även polisen genast får reda på om mannen bryter mot kontaktförbudet rent fysiskt. Mycket kan fortfarande göras, och måste göras, för att i största möjliga mån hjälpa dessa kvinnor till ett tryggt liv.

Kontaktförbud gäller såväl fysisk kontakt som till exempel e-post och telefonsamtal och ringa fall är straffria. Att överträdelse av kontaktförbud omedelbart skulle leda till häktning blir ogörligt eftersom många överträdelser sker med offrets samtycke. Bland annat när kontakt genom telefonsamtal krävs för att avhandla saker som rör gemensamma barn. Det är nödvändigt att göra en prövning i varje enskilt fall och att häktning kan användas i de fall som det finns en hotbild att ta hänsyn till.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

att Centerpartiet ska verka för att rättsväsendet och psykiatrin ska använda evidensbaserade och välbeprövade riskbedömningsinstrument för att bedöma risken för framtida våld i nära relationer.

att det ska bli lättare att få byta identitet när det finns ett allvarligt och långvarigt hot mot hälsa och liv i en nära relation.

att verka för att ett nytt barnmisshandelsbrott, som inkluderar såväl fysisk som psykisk misshandel, införs i Brottsbalken.

att Centerpartiet verkar för att ett nytt barnfridskränkingsbrott, med högre straffskala än för annat fridskränkingsbrott, införs i Brottsbalken.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.14.1

13.14.3

13.14.4

13.15

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.14.2

MOBBNING OCH TRAKASSERIER, MOTION NR 13.16

- 13.16.1 Att Centerpartiet verkar för att en ny lag om förbud mot trakasserier och mobbning införs.
- 13.16.2 Att det med trakasserier menas ett uppträdande som kränker någons värdighet, samt att denna lag ersätter tidigare lagar som rör trakasserier och mobbning så det blir en heltäckande mobbningslag.

Motionsyttrande:

Mobbning och trakasserier är ett allvarligt samhällsproblem. Det är något som pågår såväl i skolan som på arbetsplatser och inte sällan används Internet som ett verktyg av förövarna för att kunna fortsätta trakasserier av offret även i hemmet, som borde vara en fredad zon. Många av de brott som begås i samband med det som kallas mobbning eller trakasserier är redan straffbelagda, till exempel som misshandelsbrott. Någon samlande term finns dock inte som när det till exempel gäller kvinnofridsbrottet som är en samlande benämning på ett antal brott som när de binds ihop till ett mönster kan anses ha högre straffvärde än de enskilda brotten.

Det kan vara svårt att i lag definiera vad som är trakasserier och mobbning, men Centerpartiet ställer sig positivt till att en lag om detta utreds.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-sats:

att Centerpartiet verkar för att en utredning tillsätts som undersöker förutsättningarna för en lag om förbud mot trakasserier och mobbning.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.16.1

13.16.2

ÖVERKLAGAN, MOTION NR 13.17

13.17 Att Partiledning och centerns riksdagsledamöter får i uppdrag att initiera en omedelbar översyn av miljöbalkens 16 kap. 13:e paragrafen, med inriktning mot den finska modellen där ett geografiskt område reglerar talerätten, förslagsvis i Sverige, en kommun. För att kompensera för kommunernas stora variation i innevånarantalet så skulle en procentuell gräns för talerätt med fördel kunna sättas, förslagsvis inom intervallet 2,5-5% av kommunens innevånarantal.

Motionsyttrande:

Talerätt är rätten att föra talan inför domstol i en rättslig angelägenhet som rör fullgörande eller fastställande av att ett visst rättsförhållande består. Inhibition är inom juridiken ett beslut av en högre instans att inställa verkställighet av en dom eller ett beslut. Inhibitionen innebär inte att domen eller beslutet upphävs, enbart att verkställigheten har skjutits upp. Ofta fattas beslut om inhibition om ett beslut har överklagats till högre rätt och det ännu är oklart om det kommer att verkställas efter överprövningen eller inte. Det handlar ofta om beslut som är svåra eller omöjliga att göra ogjorda.

När ett inhibitionsbeslut tas stoppar detta ett rättsligt skeende, något som kan verka frustrerande i det fall att man sympatiserar med det beslut som tagits. Att plocka ut vissa typer av beslut och ändra talerätten i dessa skulle dock kunna få orimliga konsekvenser. Det är dessutom viktigt att formen för överklagan är långsiktigt hållbar. Talerätten kan inte ändras för att ett beslut inte stämmer överens med den syn som enskilda människor, företag eller myndigheter har utan kräver noggsamma överväganden bland annat av rättssäkerhetsskäl.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.17

KVALITETSFÖRSÄKRING JURISTER, MOTION NR 13.18

13.18 Att det ska krävas någon typ av legitimation för jurister precis som advokater.

Motionsyttrande:

Jurist är inte någon skyddad titel. Vanligen brukar man med jurist mena en person som avlagt jur.kand-examen, men vem som helst får kalla sig jurist och starta en juridisk byrå. Det finns inte några krav på utbildning eller erfarenhet för att kalla sig jurist och erbjuda juridisk rådgivning i Sverige. För att kalla sig jur.kand. måste man dock ha en juris kandidat-examen. En utbildning som normalt tar 4-5 år.

En överliggande instans för att kvalitetssäkra personer med en jur.kand-examen torde inte vara nödvändig eftersom kvalitetssäkringen i praktiken görs av de universitet som ansvarar för utbildningen.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.18

METALLSTÖLDER, MOTION NR 13.19

13.19 Att Centerpartiet ska verka för att handeln med mindre ädla metaller ska omfattas av samma krav som handel med ädelmetaller.

Motionsyttrande:

Stölderna av mindre ädla metaller har ökat. Varje år kostar stölderna av koppar samhället hundratals miljoner kronor i bland annat reparationer, försenade tåg, brutna telefonlinjer och kostnader för till exempel byggnader som blir av med stuprör och tak. Det är svårt att övervaka kopparstölderna och polisen har haft problem att följa tjuvarnas framfart över länsgränserna för att få en klar bild av problemet.

Metallstöld är ett av sju prioriterade områden inom ramen för Polisens nationella satsning mot mängd- och seriebrott. Polismyndigheten i Örebro län är sakkunnigmyndighet på det här området. I den rollen ligger såväl att utveckla det brottsbekämpande arbetet som att leda olika operativa insatser tillsammans med andra myndigheter som till exempel Skatteverket och Tullverket.

I arbetet med att motverka att stulna metaller kan föras ut ur landet och säljas utomlands samarbetar Polisen med andra länder i EU, inte minst inom ramen för Europol. En metod som svenska polisen nyligen har börjat arbeta med i samarbete med bland andra Svenska kyrkan,

Trafikverket och Vattenfall är applicering av så kallat märk-dna på stöldbärliga metallkonstruktioner och metallföremål. På detta sätt görs föremålen spårbara. Tekniken blir allt vanligare även i andra EU-länder och kan på sikt bidra till att försvåra avsättningen av stulna metaller utomlands.

Inom Sverige har branschen själv beslutat om förbud mot kontant betalning vid köp av koppar. Detta är ett sätt att försöka stoppa den olagliga handeln. Det har dock visat sig att efterföljelsen av detta förbud inte är fullständig.

Att lösa problemen genom att försöka stoppa köpen på så sätt att man reglerar handeln med dessa metaller på samma sätt som ädla metaller skulle troligen skapa mycket krångel för många företag. Samtidigt är det troligt att en stor mängd av de metaller som stjäls i Sverige säljs utomlands vilket innebär att en kontroll som sker enbart i Sverige skulle orsaka mer problem än det skulle lösa.

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.19

FRAKTSÄTT FÖR VAROR, MOTION NR 13.20

13.20 Att Centerpartiet verkar för att konsumenten skall kunna utläsa på vilket sätt varorna har fraktats. Det kanske inte genomförbart på alla varor, men anser att det borde vara ett krav på upplysa konsumenterna om varan har flygfraktats.

Motionsyttrande:

Det är viktigt att vi värnar vår miljö och som konsument kan man bli frustrerad när man vill vara miljövänlig men inte vet hur. Det är tydligt att det är stor skillnad i klimatpåverkan beroende på vilka produkter man köper och eftersom livsmedlen står för upp till 25 procent av klimatutsläppen från svenska hushåll har det stor betydelse vilka beslut vi tar i matvaruaffären.

Att varor flygs in påverkar klimatet i större utsträckning än andra fraktsätt, men en vara som har flugits in har inte nödvändigtvis mer miljöpåverkan än till exempel en vara som har odlats i växthus. Ofta är dock så fallet.

Det tydligaste och lättaste sättet för konsumenten att avgöra vad som ska köpas med hänsyn till klimatpåverkan vore troligen att klimatmärka varorna på samma sätt som man märker

näringsvärde. Detta skulle dock vara väldigt svårt eftersom det är så många parametrar som måste räknas in för att få fram en korrekt märkning. Det som ofta sparar klimatet mest är att köpa närodlat och en märkning av ursprungsland är därför något som skulle ge konsumenterna möjlighet att själva i viss mån kunna avgöra hur stor klimatpåverkan deras inköp har. Något som också skulle kunna få stort genomslag är att följa principen om att förorenaren betalar då detta skulle gynna mer miljövänliga transporter.

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.20

TELEFONFÖRSÄLJNING, MOTION NR 13.21

Motion 13.21 föreslår att lagstiftningen gällande företags ingående av avtal ändras så att det alltid måste finnas en skriftlig undertecknad överenskommelse i ett avtal, per brev eller e-post.

13.21 Att Centerkvinnorna och Centern arbetar för en ändring i lagen så att sådana här oseriösa företeelser stoppas.

Motionsyttrande:

Oseriös telefonförsäljning finns över hela landet och kan skapa såväl oro som irritation och onödiga utgifter.

Situationen när det gäller människor som i egenskap av till exempel skogsägare är registrerade som näringsidkare är besvärlig, men har hjälpts upp av ett utslag som nyligen kom från Allmänna Reklamationsnämnden. I utslaget slås det fast att den som ingår ett muntligt avtal via sin privattelefon är att betrakta som konsument om telefonen används huvudsakligen för ändamål som inte är näringsverksamhet. Personen har därmed ångerrätt. Det är viktigt att ha med sig här, att kunden ofta redan idag har rätten på sin sida. När det gäller premiepensionstjänster kommer regeringen under hösten 2013 att lägga fram en proposition om att krav på underskrift ska ställas. Även när det gäller andra finansiella tjänster diskuteras en sådan förändring.

Det är ett problem att företag utnyttjar människor genom telefonförsäljning och det skulle vara att föredra om problemet kunde stävjas med information snarare än med lagstiftning. Inom branschen pågår bland annat diskussioner om inspelning av samtal för att ge kunden ett bättre bevisläge och samtal pågår även om ett NIX-register för mobiltelefoni. Om annat inte är möjligt

kan dock lagstiftning kring formkrav komma att krävas för att komma till rätta med problemet med oseriösa telefonförsäljare.

När det gäller vissa typer av försäljningsmetoder som innebär att personen luras handlar det om lagbrott som bör polisanmälas och redan idag täcks av befintlig lagstiftning. I vissa fall föreligger inte något avtal, trots att en person har fått det intrycket, och utan avtal finns heller ingen ångerrätt. Under hot om inkasso händer det att människor betalar för saker de inte har beställt. I dessa fall krävs information som bland annat kan hittas på www.bestrid.nu och Svensk Handel.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-sats:

att avtal per telefon ej gäller utan skriftlig bekräftelse av köparen eller att denne accepterar och betalar fakturan.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.21

SERVICE PÅ MINDRE ORTER, MOTION NR 13.22-13.23, 8.27, 13.24, 13.25

- 13.22 Centerpartiet kräver att banksystemet åläggs att ytterst ansvara för kontanthantering på orter där det i dag finns bankkontor.
- 13.23.1 Att Centerpartiet agerar kraftfullt och försöker förmå bankerna att så länge det inte finns ett bra alternativ, skapa förutsättningar så att kunderna kan använda de tjänster de är vana vid.
- 13.23.2 Att Centerpartiet agerar kraftfullt och försöker förmå bankerna att ha tillgång till en täckande service utan orimligt höga avgifter för de kunder som inte använder elektroniska tjänster.
- 13.24 Att det tas ett statligt ansvar för budtjänster som inom 24 timmar kan leverera paket till och från företag och privatpersoner som är beroende av snabb service. Även andra tjänster som t.ex. matdistribution, apoteksärenden m.m. kan kopplas till tjänsten.

- 13.25 Att Centerpartiet ska verka för att initiera en utredning som belyser det kontantlösa samhället med fokus på att det blir allt svårare att få tag i och betala med kontanter samt riskerna med spårbarheten för den personliga integriteten
- 13.26.1 Att Centerpartiet i valfrihetens namn arbetar för en fortsatt möjlighet att använda kontanter för betalning.
- 13.26.2 Att Centerpartiet verkar för ett fortsatt mottagande av kontanter på banker över hela landet.

Motionsyttrande:

Förutsättningarna för företagande på landsbygden är en central fråga för Centerpartiet som vill att hela landet ska leva. Centerpartiet vill inrätta en servicegaranti i hela landet. Att ha tillgång till en fungerande grundläggande service på rimligt avstånd är en förutsättning för att man ska kunna och vilja bo och verka på en ort. Tillgången till samhällsfunktioner och tjänster måste ha en lägsta nivå – ett golv – som vi som medborgare i Sverige har rätt att kräva. Varje invånare i Sverige har ett grundläggande ansvar för sitt eget liv, men det omgivande samhällets uppgift är att ge förutsättningar för varje människa att växa och utvecklas av egen kraft och utifrån sina egna förutsättningar. Därför ska varje medborgare och varje permanent hushåll i Sverige ha en i lag garanterad tillgång till bland annat elektricitet, telefon, postdistribution och hälso- och sjukvård. Detta måste också gälla företag.

Människor ska inte vara tvungna att förvara stora mängder kontanter hemma. Alla ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser oavsett var i landet man är.

Storbankerna drar ned på antalet kontor där man kan ta ut och sätta in pengar över disk. Samtidigt som minskad kontanthantering är önskvärt bland annat ur säkerhetssynpunkt finns det många som fortfarande vill betala med kontanter. Ett helt elektroniskt system är också sårbart vid till exempel långvariga strömavbrott.

Det är ett problem och det är beklagligt att personer kommer i kläm till följd av minskad kontanthantering. Centerpartiet har noga följt och fortsätter att följa utvecklingen kring bankernas kontanthantering och mer generellt möjligheten att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaderna.

Utvecklingen har gått framåt under ett antal år. Förr var det vanligt att lantbrevbäraren skötte viss kontanthantering. Idag erbjuder många livsmedelsbutiker möjligheten att ta ut kontanter i

kassan, vilket även minskar deras egen sedelhållning, och även bankomater inne eller utanför butiken. Detta är en bra utveckling.

Med anledning av den så kallade "Panaxia-härvan" ska regeringen utreda frågan om kontanthantering. Dock är det inte tänkt att denna ska innebära att det blir allt svårare att betala med och få tag på kontanter. Detta är en brist och en fråga som Centerpartiet följer utvecklingen av. För att få en samlad bild av vilka följder det kontantlösa samhället får bör en utredning ta upp dels effekterna av svårigheten att få tag i kontanter och dels de integritetsaspekter som är kopplade till att inte kunna använda kontanter.

För att säkerställa att människor har tillgång till grundläggande betalningstjänster till rimliga priser gav regeringen 2011 Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att stödja de regionala insatser som redan görs för att tillgodose behovet av exempelvis bankomater.

Bristen på kontanter har sin grund i att betaltjänsterna förändras. Svensk Kassaservice lades ner, bankernas kontorsnät och kontantservice minskar, andelen kortbetalningar och andra former av elektroniska betalningar ökar. Det är viktigt med samverkan mellan offentlig och kommersiell service för att göra det möjligt att bo i hela Sverige. Mycket görs, men mycket behöver göras för att göra detta möjligt. Bland annat Riksorganisationen Hela Sverige ska leva beviljats ett bidrag på 45 miljoner kronor för att stödja lokala servicelösningar.

Dock får vi mer och mer ett kontantlöst samhälle och det är i sig positivt. Det minskar risken för rån och är mindre arbets- och kostnadskrävande än kontanthantering. Tekniken gör att det blir lättare att betala via betalkort och appar och även privatpersoner kan idag ta betalt via kort. Än så länge har utvecklingen dock inte kommit så långt att vi uppnått ett kontantlöst samhälle och därför bör banker kunna ta emot kontanter över hela landet.

Med förbättrad möjlighet till leverans av varor på landsbygden är det lättare att driva företag i hela Sverige. Ska landsbygden leva krävs det att företagare kan etablera sig där och känna en trygghet i att få den service som behövs för att kunna satsa på sitt företag. Det skulle leda till fler jobbmöjligheter i närområdet.

Post- och telestyrelsen, PTS, har till uppgift att se till att oavsett var man bor ska man ha tillgång till posttjänster till rimliga priser. Att sätta en tidsgräns på 24 timmar kan bli svårt med tanke på att situationen ser olika ut i olika delar av landet och en sådan gräns skulle förutsätta att ett antal budbilar skickas varje dag.

Av lagen följer att den samhällsomfattande posttjänsten ska uppfylla kraven att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, ska göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser. En postförsändelse är en adresserad försändelse som väger högst 20 kg. Posten har således en skyldighet att tillhandahålla så kallade pakettjänster trots att pakettjänster enligt definitionen inte ingår i postverksamhet.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

13.25 att Centerpartiet ska verka för att initiera en utredning som belyser det kontantlösa samhället med fokus på att det blir allt svårare att få tag i och betala med kontanter samt riskerna med spårbarheten för den personliga integriteten

13.26.2 att Centerpartiet verkar för ett fortsatt mottagande av kontanter på banker över hela landet.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.22

13.23.1

13.23.2

13.26.1

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.24

KORTBETALNING, MOTION NR 13.27

13.27.1 Att staten fastlägger den maximala avgiften per korttransaktion och att bankerna fortsätter att administrera kortbetalningarna.

13.27.2 Att staten via en helägd bank etablerar sig inom nischen korttjänster. Enda syftet ska vara att minimera kunders/företagares kostnader för kortbetalningar och underlätta företagsamheten.

Motionsyttrande:

Om ett företag ska ta betalt med kort kostar detta en viss summa, ofta en procentsats, för varje betalning. Företaget som erbjuder tjänsten måste gå runt och kan därför inte erbjuda tjänsten gratis. Detsamma gäller kontanthantering. I längden anses kontanthantering dyrare än att betala med kort. Totalt kostar hanteringen av sedlar och mynt svenska företag cirka 11 miljarder per år. I summan ingår också kostnader för larm, värdeskåp och transporter. Med mindre kontanthantering blir butiks- och värdetransportränen färre. Kontanthanteringen belastar också miljön. Framför allt är det transporter av sedlar och mynt som får negativa konsekvenser.

Bankerna konkurrerar med varandra. Om staten skulle fastlägga en maximal avgift per korttransaktion finns risken att samtliga korthanteringsföretag skulle lägga sig på denna maximala avgift. Detta skulle inte gynna en effektiv konkurrens. Företagen måste ha möjlighet att sätta priser som passar den tjänst de erbjuder på samma sätt som ett företag som ska välja betaltjänst måste ha frihet att välja om de ska ta betalt kontant eller med kort och vilket företag de ska anlita.

Det ligger inte i statens ansvar att konkurrera på den privata marknaden. Marknadens aktörer bör sköta såväl bank- som korttjänster och ska sinsemellan konkurrera utan hindrande inblandning.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.27.1

13.27.2

SMÅFÖRETAGARE SOM KONSUMENT, MOTION NR 13.28, 13.29, 13.30

Motion 8.42 föreslår att ARN (Allmänna reklamationsnämnden) ska få handha försäkringsärenden för småföretagare och att sammansättningen av ARN:s försäkringsavdelning ses över.

13.28.1 Att en reklamationsnämnd för småföretagare bildas.

- 13.28.2 Att en ångervecka eller motsvarande införs även för företagare.
- 13.29.1 (ARN) även får behandla 'företagar-försäkringstvister'. - Konsumenttvistbegränsningen innebär, att 'småföretagare' nobbas, och f n inte ges något alternativ (till utdragen/dyr mm domstolsprövning).- I andra sammanhang jämförs 'småföretagare, med privatkonsumenter.
- 13.29.2 Att – komplettera, alt ersätta – försäkringsbolagens HK-jurister – med bolagsberoende aktörer – som ligger i EU-tiden.. och som samtidigt (indirekt, på s a s köpet..) sannolikt minskar de s k jävs-riskerna. När dialogen troligen då kan föras självständigt, och djupare – inom i övrigt bef 'gruppen'. – Ytterligare argument, är att försäkringsbolagen - vid sidan om 'ARN' i bransch-egna Nämndssystemet (Karlavägen 108) redan där, har en stark ställning – som sannolikt få känner till.
- 13.30 Att enskild firma vid köp från företag som inte är enskild firma ska likställas med konsumentköplagen.

Motionsyttrande:

Sedan många år räknas alla företag lika på många områden. Detta trots att de allra flesta företag i mångt och mycket inte har mer kunskap än en konsument när det gäller juridik eller avtalsförhållanden. En ångervecka för företagare är tänkvärd. Dock är det viktigt att poängtera att väldigt många avtal sluts mellan företagare per telefon och där en ångervecka skulle bli till mer än ett problem än till en fördel.

Ett litet företag som råkar i tvist med ett annat företag har ofta att välja mellan att driva ett mål i domstol, vilket riskerar att leda till konkurs, eller att tvingas fullfölja ett kontrakt trots att en domstol kanske hade kommit fram till att deras synpunkt var berättigad. När det gäller ett litet företags förhållanden till mer resursstarka bolag sitter företaget även här i en underlägsen ställning där en tvist i domstol skulle kunna göra mer skada än nytta. Dock finns det redan nu lösningar för mindre företag. Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut erbjuder till exempel tvistlösning genom ett skiljeförfarande som i snitt är snabbare än domstolsprocess och med förutsebara kostnader. Det måste anses upp till den enskilda företagaren att ställa krav på att detta ska kunna användas vid ingående av avtal.

Oseriös telefonförsäljning till företag är ett annat problem. Det kan konstateras att den seriösa delen av telefonförsäljningsbranschen själv vidtagit åtgärder som ligger i linje med delar av

motionsönskemålen. Genom en frivillig branschöverenskommelse för att lösa problem har Svensk Handel, Sveriges Call-Center Förening och Swedma ingått en överenskommelse som innebär att man inför en ångervecka mellan företag. Den ångerperiod som motionärerna vill lagstifta om blir i och med detta till dels överflödigt. I fall med oseriös telefonförsäljning återstår dock problemet. En ångervecka skulle dock i många fall inte vara en lösning här eftersom det inte föreligger något kontrakt som går att ångra.

Allmänna reklamationsnämnden prövar tvister som rör köp av varor och tjänster av olika slag. Tvisten ska vara mellan en konsument och företag, alltså inte mellan privatpersoner och inte heller mellan företag. I nämnden ingår också ett antal intresseledamöter. I försäkringsärenden sitter en domare, två intresseledamöter från konsumentens sida och två intresseledamöter från försäkringssidan. Intresseledamöterna utses efter förslag från myndigheter och konsument- och branschorganisationer som regeringen bestämt. Ledamöterna från försäkringssidan kommer aldrig från det bolag som är aktuellt i ärendet.

Det är få bifall när det gäller försäkringsmål. Anledningen till detta när det gäller just försäkringsfall är troligen att alla försäkringsbolag har juristavdelningar med god kunskap om ARN:s praxis. Oftast har de också en intern kundombudsman och innan ärendet kommer till ARN har det vanligen prövats ett antal gånger vilket gör att ARN:s jurister sällan kommer till en annan slutsats än vad försäkringsbolaget redan har gjort. När det gäller följsamheten av ARN:s beslut är denna inom försäkringsbranschen praktiskt taget 100 procent. En utredning tillsattes i början av mars 2013 som ska titta på hantering av konsumenttvister utanför domstol. Uppdraget berör framför allt Allmänna reklamationsnämnden.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.29.1

13.30

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.28.1

13.28.2

13.29.2

FÖRSÄKRINGSSYSTEMET, MOTION NR 13.31

Motion 13.31 föreslår att Centerpartiet ska tillsätta en Försäkringskommission som ska ge löpande delförslag i vissa försäkringsfrågor. Detta ska syfta till enklare regler och leda till kortare handläggningstider och effektivare skadehantering.

13.31.1 Att (c) tillsätter en egen 'Försäkringskommission' - som uthålligt, och fördjupat ger Partiet, riksdagsgruppen, svenska folket, löpande delförslag i de aktuella försäkringsfrågorna, bl a dem i grova bakgrunden (målsättningarna) ovan.

13.31.2 Att allt skall syfta till 'enklare regler', ifrågasättande av nuvarande SYSTEMETS 'status quo' - som leder till kortare handläggningstider, effektivare skadehantering, & där även bef interna 'omvägar' ifrågasätts, mm.

Motionsyttrande:

Motionären föreslår en översyn av försäkringssystemet, något som Centerpartiet inte tycker är aktuellt i nuläget. Kortare handläggningstider och effektiv skadehantering är viktigt och någonting vi eftersträvar.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.31.1

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.31.2

E-TJÄNSTER OCH HEMSIDOR, MOTION NR 13.32

13.32.1 Att Centerpartiet ska verka för att alla inom offentlig sektor åläggs en plikt att se till att hemsidor och övriga e-tjänster är tillgängliga vid en bandbredd om 500 kbit/s.

13.32.2 Att Centerpartiet ska verka för att PTS (eller annan myndighet) ska ges en övervakande roll för att se till myndigheterna uppfyller krav enligt ovan.

Motionsyttrande:

Centerpartiet vill att den offentliga sektorn ska präglas av effektiv e-förvaltning. På så vis kan demokratin och medborgarinflytandet stärkas. Samtidigt kan en effektivare förvaltning leda till lägre kostnader för både medborgare, företag och offentlig sektor. När allt fler tjänster blir tillgängliga på nätet kommer också intresset att öka och därmed samhällets totala nytta av IT-utvecklingen. Centerpartiet har i regeringen tagit initiativ till e-förvaltningsstrategin "Med medborgaren i centrum" som lägger grunden för regeringens styrning av myndigheterna i deras arbete med att digitalisera statsförvaltningen. Den syftar till att tydligt sätta den enskilde medborgarens och den enskilde företagarens behov i centrum för utvecklingen av framtidens digitala samhällsservice.

Strategin bygger på tre centrala värden: Enkelhet – de lösningar som utvecklas ska vara användarvänliga, Öppenhet – statsförvaltningen ska ta hjälp av digitala verktyg för att stärka demokratin, och Innovationskraft – myndigheter ska samverka mer med varandra och med kommuner, företag och andra organisationer för att låta fler delta i utvecklingen av innovativa digitala tjänster och ta del av offentliga öppna data. Genomgående i den nya strategin är att statsförvaltningen ska underlätta vardagen för människor och företag.

Det är viktigt att offentliga e-tjänster präglas av hög grad av tillgänglighet. E-delegationen har tagit fram riktlinjer för hur offentlig sektors webbsidor och andra e-tjänster bör se ut. Där rekommenderas bland annat att webbplatser och e-tjänster inte kräver mer kapacitet än nödvändigt.

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.32.1

13.32.2

VIDAREFÖRSÄLJNING AV EVENEMANGSBILJETTER, MOTION NR 13.33

13.33 Att Centerpartiet ska arbeta för att förbjuda vidareförsäljning av evenemangsbiljetter i vinstsyfte.

Motionsyttrande:

Priser på biljetter till populära evenemang trissas ofta upp till nivåer som gör att målgruppen för evenemanget inte har möjlighet att köpa dem. Möjligheten för en artist att sänka priset på ett evenemang för att till exempel locka en yngre målgrupp blir mindre när biljetterna köps upp och sedan säljs vidare för höga belopp. Detta är en olycklig och ofta icke önskvärd situation.

Branschen har gjort försök med självsanering, bland annat genom att skriva på biljetterna att vidareförsäljning inte är tillåten, något som Konsumentverket inte har accepterat.

Det har också varit stora problem med vidareförsäljningen och det har avslöjats att bemanningsföretag betalar personer för att köa och köpa upp maximalt antal biljetter. Därmed har artisternas möjlighet att sätta låga priser satts ur spel. Det spelar ofta väldigt liten roll vad ursprungspriset på en populär konsert är eftersom det trissas upp ändå. Att satsa på en viss målgrupp blir därför meningslöst för artisten.

I andra länder har vidareförsäljning förbjudits, bland annat i Belgien, Norge och Danmark. Frågan är dock om svaret på problematiken är ett förbud. Centerpartiet ser gärna att branschen arbetar fram en modell för att komma tillrätta med problemet med vidareförsäljning av biljetter i vinstsyfte. Ett alternativ till att komma tillrätta med vidareförsäljning i stor skala, där verksamheten går ut över den publik som är målgruppen för evenemanget skulle till exempel kunna vara att endast individuella biljetter säljs, där varje biljett knyts till ett namn eller ett personnummer.

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.33

NY FAMILJELAGSTIFTNING, MOTION NR 13.36, 13.37, 13.38

- 13.36.1 Att Centerpartiet ska verka för att det presenteras en modernare familjelagstiftning där vi ser på föräldraskapspresumtionen på ett könsneutralt sätt.
- 13.36.2 Att Centerpartiet ska verka för att kommuner ska ha skyldighet att erbjuda tid för faderskapsbekräftelse inom en rimlig tidsram.

- 13.37.1 Att utveckla en modernare föräldrabalk utifrån barnets bästa som möter olika typer av familjekonstellationer.
- 13.37.2 Att arbeta för ett förenklat förfarande för anmälan av föräldraskap och delad vårdnad.
- 13.38.1 Att Centerpartiet arbetar för en översyn av föräldrabalken och annan relevant lagstiftning för att, utifrån barnens bästa, utreda hur lagstiftningen bättre kan omfamna olika familjekonstellationer.
- 13.38.2 Att Centerpartiet arbetar för att stärka det sociala föräldraskapets rättsliga skydd i bonus- och regnbågsfamiljer med utgångspunkt från barnens bästa.

Motionsyttrande:

Barnets rätt till båda vårdnadshavarna, till att få kännedom om föräldrar och kännedom om släktskap står inskrivet i FN:s konvention om barnets rättigheter. Enligt Barnkonventionen ska konventionsstaterna göra sitt bästa för att säkerställa erkännande av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling. Enligt konventionen har föräldrar eller, i förekommande fall, vårdnadshavare, huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling. Barnets bästa skall för dem komma i främsta rummet.

Om en av kvinnorna i ett samkönat äktenskap får barn presumeras inte den andra mamman som förälder. Istället krävs att mamman, som i fallet med fadern i ett heterosexuellt sambopar, går och skriver på en föräldraskapsbekräftelse.

Tvångssteriliseringar av transexuella som bestämt sig för att skaffa barn har avskaffats och det betyder i praktiken att kopplingen mellan det juridiska könet hos en person och personens uppsättning av könsceller försvinner. En juridisk kvinna kan med hjälp av egna spermier skaffa barn med en kvinna som har livmoder och äggstockar. Trots det har dessa personer som har avlat ett gemensamt barn inte rätt till en föräldraskapspresumtion likvärdigt med ett olikkönat, heterosexuellt par som skaffat sitt gemensamma barn på samma sätt.

Då ett gift heterosexuellt par får barn presumeras mannen vara pappa till barnet. Om den ena kvinnan i ett gift lesbiskt par föder ett barn måste den andra kvinnan göra en föräldraskapsbekräftelse. Denna kvinna presumeras alltså inte vara förälder. Då ett barn föds inom en lesbisk relation finns dock en förhöjd risk för att en biologisk pappa förlorar möjligheten att vara förälder.

Centerpartiet vill bejaka möjligheten för människor, oavsett till exempel sexualitet, att bli föräldrar och vi vill sträva efter en modernare familjelagstiftning där alla människor är lika mycket värda. Det är viktigt att även politiken låter sig informeras och influeras av andra människors verklighet och vi vill motarbeta en lagstiftning som gynnar en gammal och förlegad familjesyn. Reglerna för fastställande av föräldraskap till barn som tillkommit efter svensk givarinsemination ska inte skilja på om föräldraren är två kvinnor eller man/kvinna.

När ett sambopar får barn krävs en registrering av faderskapet. En allvarlig följd av att pappan inte presumeras som pappa i ett samboförhållande, såsom om barnet är fött inom ett äktenskap, är att om pappan dör innan barnets födelse kan det hända att barnet aldrig i lagens mening har en pappa, utan registreras faderlös. Efter döden kan det vara svårt eller omöjligt att göra en faderskapsbekräftelse om inte mannen har lämnat samtycke till att material lämnas ut för att utreda faderskapet innan han avled.

Detta innebär till exempel att barnet inte har någon arvsrätt efter sin pappa eller sina farföräldrar. En faderskapsbekräftelse kan upprättas innan barnet föds men socialnämnden kan inte godkänna bekräftelsen förrän barnet rent faktiskt är fött. I vissa kommuner är väntetiden för att få komma och göra en faderskapsbekräftelse dessutom lång. Bland annat för att underlätta för föräldrar och för att undvika svåra situationer i händelse av faderns död kan en översyn av reglerna vara på sin plats. Om kommunerna inte klarar av uppgiften i tid borde lagstiftning om att införa ett sådant krav övervägas.

Många barn växer upp med flera s.k. sociala föräldrar. Det kan handla om barn vars biologiska föräldrar lever i samkönade relationer eller om barn vars biologiska föräldrar separerat. Barn kan ha lika starka band till en social förälder som till en biologisk förälder. Därför är det angeläget att alla barn har ett juridiskt skydd oavsett i vilken typ av familjebildning barnet växer upp.

Att vidga antalet vårdnadshavare skulle dock ur barnperspektiv sannolikt komplicera mer än förenkla, så även om det gäller frågan om umgängesrätt för andra än föräldrarna. Ett barn har rätt till den trygghet det innebär att inte behöva flytta runt och ofta kan det vara svårt nog att bo på två ställen. Det är tveksamt om det är i barnets intresse att ställa krav på att det ska dras mellan än fler personer i händelse av ett uppbrott mellan den ena föräldern och dess nya partner. Det är sant att det kan orsaka problem i de fall där barnet och en ”bonusförälder” vill ha en vidare kontakt, men detta måste vägas mot barnets behov av stabilitet. Risken för uppslitande tvister skulle öka markant med än fler vuxna inblandade som vill ha del av barnet.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

13.36.2 att Centerpartiet ska verka för att kommuner ska ha skyldighet att erbjuda tid för faderskapsbekräftelse inom en rimlig tidsram.

13.37.2 att arbeta för ett förenklat förfarande för anmälan av föräldraskap och delad vårdnad.

att Centerpartiet ska verka för en modernare familjelagstiftning.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.36.1

13.38.1

13.38.2

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.37.1

TESTAMENTEN, MOTION NR 13.39, 13.40

13.39 Centerpartiet arbetar för att få till stånd en registrering av testamenten.

13.40 Centerpartiet ska verka för att ärvdabalken görs dispositiv i förhållande till testamentsrätten med undantaget att minderåriga barn till den avlidne ska förbehållas den del av arvet som motsvarar den avlidnes kvarvarande försörjningsplikt.

Motionsyttrande:

Det förekommer situationer då testamenten försvinner eller undanskaffas av någon som inte gynnas av testamentet. Detta är ett problem och frågan om registrering av testamente har tidigare varit aktuell bland annat genom att Skatteverket på uppdrag av regeringen genomfört ett utredningsarbete om bland annat denna fråga. I maj 2008 redovisade Skatteverket resultatet

av sitt arbete och föreslog att det ska införas en möjlighet att registrera testamenten i ett officiellt testamentsregister.

Redan idag finns det möjlighet att registrera sitt testamente hos vissa privata företag och hos vissa begravningsbyråer och advokatbyråer erbjuds förvaring av testamenten. Att registrera sitt testamente kan nog vara bra på många sätt, men komplicerar samtidigt möjligheten att ändra i testamentet.

Formkraven för testamenten är hårda. För det första måste testatorn (personen som upprättar testamentet) med ett fåtal undantagsfall vara över 18 år gammal, för att denne skall kunna upprätta ett testamente. För det andra uppställs vissa krav på testatorns psykiska hälsa och förmåga att ha insikt om och kunna tänka igenom sitt agerande. Testatorn får vid tidpunkten för upprättandet av testamentet inte lida av en psykisk störning och för det tredje skall testamentet upprättas i skriftlig form och bevittnas av två personer. Även kring bevittningen av testamente är formkraven hårda.

Eftersom formkraven för testamenten redan nu är hårda är det inte nödvändigt att göra en registrering av testamenten obligatorisk. Det måste vara ett fritt val för den enskilda personen om testamentet ska registreras eller inte. Inte minst skulle detta vara viktigt i en situation där en person inte får möjlighet att registrera ett nytt testamente som i övrigt uppfyller alla formkrav och på detta sätt vill ogiltigförklara ett tidigare registrerat testamente.

Laglotten innebär att när en person som har barn avlider ska minst hälften av tillgångarna gå till barnen. I praktiken är det inte så ofta som någon som har barn vill testamentera hela sitt arv till någon annan än till sin make eller maka eller sina barn. Det som däremot är vanligt är att någon, som är omgift, vill testamentera till sin ”nya” make eller maka eller deras gemensamma barn. Detta ofta på bekostnad av barnen i tidigare äktenskap eller tidigare förhållanden, så kallade särkullbarn.

När det gäller frågan om laglotten är det två värden att väga mot varandra. Att försvara den enskildes rätt till egendom och att försvara dem som inte kan försvara sig själv. Laglotten utgör både ett skydd för rätten att testamentera och ett skydd för bröstarvingarna. Idag är det mycket vanligt med särkullbarn och laglottens borttagande skulle riskera att drabba denna grupp hårt. Att öppna för möjligheterna att göra särkullbarn arvlösa, anser vi vara att vrida klockan baklänges till den tid då barn utanför äktenskapet inte hade arvsrätt och en persons alla barn inte ansågs lika mycket värda.

En förälders rätt att göra sitt barn arvlöst skulle dessutom innebära att många kände sig tvungna att rätta sig efter föräldrarnas önskemål, kanske när det gäller partner, utbildning, jobb eller bostadsort. Jämvikten i förhållandet skulle rubbas om laglotten togs bort. Laglotten är också ett viktigt instrument för att motverka ekonomiska orättvisor mellan bröstarvingar.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.40

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.39

GODE MÄN, MOTION NR 13.41

Motion 13.41 föreslår olika förändringar när det gäller systemet med gode män. Gode mäns uppgift är att hjälpa de mest utsatta, bland annat barn, missbrukare eller människor med psykiska funktionshinder. Ingen har ansvaret för utbildning av gode män och överförmyndarverksamheten lider brister bland annat eftersom det inte finns tillräckligt många som tar på sig uppgiften att vara god man. Ersättningen påverkar rekryteringen och därför föreslås att denna ska höjas. Motionen föreslår också att rättsläget rörande testamente och förvaltares rådighet över testamenterad egendom klarläggs.

- 13.41.1 Att kommunernas överförmyndarverksamhet skall ledas av nämnd.
- 13.41.2 Att det inrättas en sammanhållande central myndighet med uppgift att på nationell nivå leda och utveckla verksamheten samt svara för insamlande av nationell statistik om verksamheten och att den nuvarande splittrade tillsynen samlas till den nya myndighetens.
- 13.41.3 Att utbildningsansvaret för godemän och förvaltare klarläggs.
- 13.41.4 Att fribeloppet höjs till 3 basbelopp.
- 13.41.5 Att rättsläget rörande testamente och förvaltares rådighet över testamenterad egendom klarläggs.

Motionsyttrande:

En god man eller förvaltare kan förordnas för en enskild person som är förhindrad att bevaka sin rätt eller förvalta sin egendom eller som av andra anledningar inte kan ta hand om sig själv.

Uppdraget som ställföreträdare utförs i regel av en lekman som frivilligt åtar sig uppgiften.

Överförmyndarverksamheten är en viktig del av kommunens ansvar och ett viktigt verktyg för att hjälpa de svagaste i samhället dels vad gäller ekonomiska förhållanden men också när det gäller kontakten med det allmänna. Överförmyndarverksamheten sköts på olika sätt inom olika kommuner. Varje kommuns situation är olika där det i vissa kommuner bor många som har ett behov av att ha en god man och i andra väldigt få. Beslutet för kommunerna att instifta en nämnd som ska leda överförmyndarverksamheten lämnas bäst till kommunerna själva och detaljlösningar bör inte tvingas fram, utan lösas av kommunerna, eller i samverkan genom kommunalförbund.

Det har inletts ett projekt mellan överförmyndare i ett antal större kommuner som syftar till att göra det möjligt att jämföra uppgifter om överförmyndarnas verksamhet. Någon rikstäckande statistik om t.ex. antalet gode män och förvaltare samt storleken på förvaltad kapital finns dock inte. För att kunna följa utvecklingen av överförmyndarnas verksamhet och underlätta länsstyrelsernas tillsyn är det viktigt att det finns tillgång till statistik. SOU 2013:27, Vissa frågor om gode män och förvaltare finns en genomgång av vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa att det finns tillgång till relevant statistik över överförmyndarnas verksamhet.

Gode män har en ansvarstyngd uppgift som kan inbegripa bland annat administrativa och ekonomiska förhållanden. Följden av beslut som gode män tar kan få stor inverkan på deras huvudmän. I betänkandet Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna (SOU 2004:112) föreslår Förmyndarskapsutredningen bland annat att det genomförs utbildningsinsatser för ställföreträdare. Förslagen bereds i Regeringskansliet. Centerpartiets inställning är att det är viktigt att gode män och förvaltare får utbildningshjälp för att klara av sina uppdrag på ett bra sätt.

Enligt utredningen Vissa frågor om gode män och förvaltare är det viktigt att överförmyndaren ser till att handläggningen av frågan om ersättning till gode män och förvaltare sker effektivt och att beslut fattas så skyndsamt som möjligt. Dock har inte frågan om höjt basbelopp berörts. Fråga om ersättning till gode män torde ha inverkan på hur många som är beredda att utföra detta arbete. Som det ser ut nu har en god man rätt till skälig ersättning.

Ersättningen är låg vilket i huvudsak beror på att det förutsätts att ställföreträdarna arbetar mer eller mindre på ideell basis. Att ersättningen av detta skäl skall hållas låg får konsekvenser som inte önskvärda ur rättssäkerhetssynpunkt.

En god man kan i dagsläget ha ett obegränsat antal huvudmän. Eftersom gode män har han om uppdrag åt människor som själva ofta inte är i stånd att påtala eventuella brister i utförandet av uppdraget är det viktigt att samhället på något sätt sätter en begränsning i antalet huvudmän en god man kan ha. Detta för att i största möjliga mån säkerställa att arbetet blir ordentligt utfört.

En person ska kunna känna sig trygg i att det testamente personen har skrivit gäller även efter det att hon eller han får en god man. En god man har rätt att avyttra tillgångar som enligt huvudmannens tidigare testamente ska tillfalla en utpekad mottagare. Detta utgör en osäkerhetsfaktor. Samtidigt kan det finnas situationer där tillgångar som ingår i ett testamente behöver användas till exempel för boendekostnad eller matkonsumtion. En större kontroll över detta, och att huvudmannens testamente respekteras är önskvärd, men att helt förhindra en god man från att avyttra egendom som ingår i ett testamente skulle kunna få olyckliga konsekvenser. Dock torde ett klarläggande om förvaltares och gode mäns rådighet över testamenterad egendom vara välkommet.

En frivillig registrering av testamenten skulle kunna säkerställa tryggheten för testatorn att tillgångarna avyttras och brukas så som testamentet avsåg. Egendom kan dock fortfarande behöva avyttras trots att testamentet har registrerats. Det ingår i gode mäns uppgift att förvalta sina huvudmäns egendom. Att stoppa en effektiv förvaltning i det fall egendomen är inkluderad i ett testamente skulle riskera att göra uppgiften svår eller omöjlig. Dock är detta ett osäkert område som skulle gynnas av en närmare utredning.

Partistämman beslutade att bifalla följande att-satser:

13.41.3 att utbildningsansvaret för godemän och förvaltare klarläggs.

13.41.5 att rättsläget rörande testamente och förvaltares rådighet över testamenterad egendom klarläggs.

att Centerpartiet verkar för att ersättningen till gode män och förvaltare höjs och att vem som ska stå för ersättningen utreds.

att man bör begränsa antalet huvudmän som en god man kan ha.

Partistämman beslutade att avslå följande att-sats:

13.41.4

Partistämman beslutade att anse följande att-satser besvarade:

13.41.1

13.41.2

SVERIGES STYRELSESKICK, MOTION NR 13.42-13.47

Motion 13.42 föreslår införande av direktdemokrati under vissa förutsättningar genom bindande folkomröstningar.

Motion 13.46 föreslår att Centerpartiet ska verka för en översyn av offentlighetsprincipen så att man kommer till rätta med svårigheter kring rekrytering av chefstjänster i offentlig sektor.

Förslaget är att det ska bli offentligt först när man tillträder sin tjänst.

- 13.42.1 Att det ska krävas ett rimligt och proportionerligt antal namnunderskrifter från röstberättigande för lokala samt nationella folkomröstningar.
- 13.42.2 Att det ska krävas minst 60 % valdeltagande för att göra omröstningen bindande. Detta för att säkerställa att en majoritet av befolkningen faktiskt är delaktiga och stödjer utfallet.
- 13.42.3 Att ett ”JA” i en omröstning ska implementeras innan nästa val och att ett ”NEJ” ska innebära att frågan inte får tas upp igen inom en tioårsperiod.
- 13.43 Att Centerpartiet, initialt främst i Sveriges Riksdag, agerar för att få igång ett långsiktigt, brett och kraftfullt arbete, som tar sikte på att vitalisera grundbulten i demokratin – partierna – så att det demokratiska styrelseskicket kan säkerställas och ett brett medborgarengagemang kan uppnås.
- 13.44 Att Centerpartiet verkar för införandet av giltigt röstvärde för blanka röster i allmänna val.
- 13.45 Att partistyrelsen tar initiativ till en offentlig utredning om förutsättningarna för ett ökat ministerstyre gentemot statliga verk, myndigheter och bolag.

13.46 Att Centerpartiet verkar för en översyn av offentlighetsprincipen så att man kommer tillrätta med rekryteringsproblematiken enligt ovan beskrivning. (Se sammanfattning ovan)

13.47 Att alla som fyller 18 år under ett valår, ska ha rösträtt i allmänna val.

Motionsyttrande:

Vårt samhällsbygge utgår från den enskilda människan. Det han eller hon inte klarar av ensam löser man gemensamt i familjen, byalaget, arbetslaget, eller i andra grupper av människor, i civilsamhället. På samma sätt fungerar det när människors beslutsmakt flyttar in i det politiska systemet. Beslut som måste fattas på högre nivåer än kommunen skickas uppåt.

För Centerpartiet utgör den representativa demokratin grunden för det offentliga beslutsfattandet. I vissa fall kan systemet kompletteras genom rådgivande folkomröstningar. Det är positivt med regler som möjliggör för lokala opinioner att leda till rådgivande kommunala folkomröstningar. Vi står bakom dagens regelverk som säger att om 10 % av de röstberättigande skriver under för en folkomröstning så måste fullmäktige pröva om en sådan ska hållas. Anledningen till vår uppfattning att de ska vara rådgivande är att det ändå i slutändan är de folkvalda församlingarna som måste ta ansvar för helheten när beslut fattas. På riksplanel anser vi att det är rimligt med dagens system med möjlighet till rådgivande folkomröstningar efter initiativ och beslut från riksdagen.

Partierna spelar en enormt viktig roll för vår demokrati. Att de flesta partier tappar medlemmar är en verklig utmaning som måste antas på ett kraftfullt sätt. För Centerpartiet är det en fråga för partierna själva och det civila samhället i stort att arbeta för. Det är där grunden för vår demokrati ligger och det är den som måste stärkas.

För Centerpartiet är det centralt att den aktiva folkviljan får genomslag. Det framgår bland annat genom att vi vill ta bort spärrarna för personvalet. I Vallagskommittén som lämnat sitt slutbetänkande i år och ett delbetänkande 2012 har vi sett tomma stolar som ett demokratiskt problem och deltagit i att ta fram förslag för att just det aktiva valet ska få genomslag. Där finns nu förslag på att endast de partier som på förhand har anmält sitt deltagande i ett val ska få delta i mandatfördelningen. Där ligger också förslaget att valsedlar som uppstår partier som inte anmälts ska anses ogiltiga. Detta är förslag som Centerpartiet står bakom och som alltså går i motsatt riktning mot det som föreslås i motionen.

I Grundlagsutredningen som lämnade sitt slutbetänkande i december 2008 slogs fast den modell med fristående myndigheter som vi har lång tradition av i Sverige. Detta gjordes i politisk enighet. Anledningen är vikten av en väl fungerande stat. Det handlar också om allmänhetens förtroende för att vi lever i en rättsstat. De verktyg som finns för styrning är regleringsbrev samt utnämningmakten. Detta är den modell för styrning som Centerpartiet anser vara bäst lämpad. Eftersom frågan belystes i Grundlagsutredningen så finns för närvarande ingen anledning att tillsätta en ny utredning i frågan.

Offentlighetsprincipen är en grundbult i vår svenska demokrati och något vi i Centerpartiet starkt värnar. Av den anledningen vill vi inte inskränka den ytterligare med lagstiftning med anledning av komplikationer som kan uppstå vid rekryteringar av chefer i offentlig sektor. Det finns andra sätt att hantera frågan. Det är exempelvis möjligt att anlita ett rekryteringsföretag, eller använda ett system med möjlighet till intresseanmälningar.

För att ta tillvara ungas engagemang fattade partistämman 2003 beslut att det ska vara möjligt att rösta i allmänna val från det år man fyller 18 år. Det lyftes också i partiets "Ungdomsmanifest" i valrörelsen 2010. Det är alltså en fråga vi driver sedan tidigare.

Partistämman beslutade att avslå följande att-satser:

13.42.1

13.42.2

13.42.3

13.43

13.44

13.45

13.46

Partistämman beslutade att anse följande att-sats besvarad:

13.47